

Előfizetési árak helyben és vidéken:

Egy évre	24 korona.
Fél évre	12 korona.
Negyed évre	6 korona.
Egy óra	2 korona.
Egyes szám ára	8 fillér.
Vidéken	10 fillér.

Megjelenik mindennap hétfőn és
o ünnep után való napon is. o

NAPLÓ

POLITIKAI NAPILAP.

HIRDETÉSI DIJAK:

Nyilttér sora: 50 fillér. — Üzleti hirdetések megállapodás szerint. — Apró hirdetések: Egy szó 4 fillér, vastagabb betűvel 8 fillér.

A szerkesztőség és kiadóhivatal Jókai-utca 15. szám alatt van. — Keziratokat o nem ad vissza a szerkesztőség. o

TELEFON-SZÁM: Szerkesztőség: 503. Kiadóhivatal: 379.

1848.

Kolozsvár, január 5.

Magyarország ujabbkori politikai életének alig volt még jelentőségtejtesebb eseménye, mint az, hogy a nemzeti párt gróf Apponyi Alberttel élén januárius 3-án összeolvadt a függetlenségi és 48-as párttal. Nagy horderejű, végső hatásában ma még alig értékelhető esemény ez. A Deák Ferencz kiegyezés ellen, mely egy levert, elcsigázott, elcsüggedt és békességre vágyó nemzet képviseléből kiválthatta a megalkuvást és ősi alkotmányos jogunknak részleges föladását, eddig csak egy párt, a függetlenségi párt küzdött. Ennek a pártnak keretei most kitágultak és maguk közé fogadták az egész érző és gondolkozó nemzetet, maguk közé fogadták be mindazokat, a kik a magyar állam önállóságáról és függetlenségéről lemondani nem bírnak, nem akarnak.

Kétségtelenné vált: az 1867-i kiegyezés lehetetlenséggé teszi azt, hogy a magyar állam nemzeti állammá alakulhasson ki, lehetetlenné teszi, hogy Magyarország természetadta viszonyaihoz mérten megerősödhessen és ép oly lehetelenné teszi, hogy teljes, elvitathatatlan, egykori függetlenségét visszazerezhesse. Es amint ennek lehetelenségéről meg kellett győződnie mindazoknak, a kik elfogulatlanul tudnak gondolkozni és önzetlenül tudnak cselekedni, akkor ennek a meggyőződésnek tetté, testté kellett válnia és azzá is vált.

Magyarország ma két politikai táborban van. Az egyikben azok, a kik kezdettől fogva hirdették, hogy a realunió Magyarország politikai és anyagi elsenyvesztését kell hogy eredményezze, és azok, a kik az 1867-i alapnak nemzeti irányban való fejlesztését előbb lehetelenségnek vélték, most elérhetelenné tartják. A másik táborban azok vannak, a kik a Deák Ferencz által kétségbeesett, szörnyű helyzetben elfogadott 1867-i kiegyezést úgy kezelik és odafejlesztik, hogy Magyarországsohse tudjon erőre, függetlenségre vergődni, hogy sohase tudjon az abszolutizmus nemzetrontó öleléséből kiszaba-

dulni. Az első táborban van Magyarország minden szellemei értéke, minden alkotmányérzése, minden hazafiassága, minden önzetlensége; a második táborban „*liegt Oesterreich.*“

Ez az elvitázhatatlan óriási jelentősége az Apponyi Albert és társai elhatározásának és cselekedetének. A nemzeti pártnak beleolvadásával a függetlenségi párt, nemcsak tömegben, de erőben, rugalmasságban nyert végtelenül sokat. A vasból acél lett; az acélből fegyver lesz, mely Magyarország elsorvasztása ellen és Magyarország fölvirágoztatásáért fog küzdeni.

Es itéljen hát most a nemzet. De előbb nézzen és mérlegeljen. Nézze meg azt, hogy miként tántorodtak el a hatvanhetes alaptól azok, a kik egy hosszú életen keresztül érte küzdöttek, a kik tanácssal tehetséggel és önértzetességgel támogatták azt mindaddig, míg az a meggyőződés nem vert gyökeret lelkükben, hogy ezen az alapon képtelenség egy fejlődő, egy virágzó Magyarországot létrehozni. Es mérlegelje azoknak a férfiaknak az elhatározásának súlyát, a kik a hatalom közvetlen közelében állottak, részben a hatalom birtokában is voltak valamikor és a kik most tapasztalásból tudhatják és hirdethetik, hogy Magyarországnak hatvanhéttel szakítania kell, különben az enyészet martaléka lesz.

Nézzzen, mérlegeljen és itéljen hát a nemzet. Az egyik oldalon hazug ajakkal hirdetik azok, a kik soha valódi szabadelvű, valóban tiszta nemzeti politikát nem üztek, a kik a kiegyezést, a nemzet jogainak sérelmére és veszedelmére értelmezték és hamisították meg mindig, hogy:

„Szabadelvű és nemzeti politikát követendünk a jövőben is, hátsó gondolat nélkül fönn tartott kiegyezés alapján.“

A másik oldalon egy lángelkű, fényes elméjű, tiszta jellemű államférfi egy *integer vitae* deledőjén tul hirdeti azt, hogy tévedett, hogy Magyarország a kiegyezés alapján nem boldogulhat, hogy:

„a tiszta perszonál-uniót tartom a kapcsolat egyedül

megnyugtató alapjának és ily értelemben Magyarország függetlenségét vallom vezér elvül.“

A szövetkezett ellenzék Maros-Vásárhelyen. Maros-Vásárhelyről írják: A jövő vasárnap egész Erdély politikai alakulásában döntő szerepet fog játszani. A szövetkezett ellenzék vezérei *Kossuth, Bánffy, Apponyi, Zichy, Vázsonyi* és még 20—25 képviselő érkezik városunkba. Erdély csaknem minden városából jelentettek be küldöttségeket, így Szamosújvár, Dés, Kézdivásárhely, Torda, Nagyenyed, Kolozsvár, Székelyudvarhelyről. A fogadtatás mindenesetre olyan lesz, mint a melyet egy tiszta ellenzéki érzelmi város polgársága rendez és nem amolyan koporsó és akasztófával tarkázott öröm, mint a minő Tisza Istváné volt.

A trónbeszéd.

A képviselők a király előtt.

Fölvonulás a várba.

— Távirati tudósítás. —

— január 4.

Megesküdött a király az ország népének, hogy jogait, kiváltságait, szabadságát, szabadelmait, törvényeit, régi, jó és helybenhagyott szokásait, alkotmányát, törvényes függetlenségét és az ország területi épségét sértetlenül fentartandja. Megesküdött a király nemcsak a törvényekre, de még a szabályokra és szokásokra is. Es ma országgyűlést bezáró trónbeszédet mondott, mikor költségvetés nincsen, holott ezt szabály, szokás és törvény egyaránt tiltják. Megsérült az eskü lényege formai kerüivel és érvényesült: az ország kormányzásában két sokat szidott jezsuita elv. Az egyik az, hogy a cél szentesíti az eszközt; a másik az, hogy lehet fentartással is esküdni, avagy fentartással és álokoskodással megkerülni a régebbi esküt. A jezsuita elveket nem Kalksburg, Kalocsa vagy Nagyszombat neveltje nem is katolikus ember alkalmazta Magyarország kormányzásában, hanem az egykor kálvinista pápának mondott Tisza Kálmán fia. Gróf Tisza István nemcsak a legrosszabb értelemben vett jezsuitizmusra adta magát, hanem a csalhatatlansági dogmát is bitorolja és hirdeti, hogy az ország egyedül az ő politikája jegyében boldogulhat.

Ha valaki csak említette a királyt vagy koronát, rögtön megrohanták, hogy ne vonja be ezeket a nap politikájába; de az helyes, hogy a ki-

rályt a napi politika egyenes eszközévé tették és az ő szent és sértethetetlen személyének fedezete alatt halomra döntötték a formát és a lényegét, a szabályt és a törvényt, a jogot és az alkotmányt.

Magyarországon még nem ült kormány a vádoltak padján; ha ez a mostani kormány nem kerül oda: akkor ez az ország nem érdemel se alkotmányt, se függetlenséget; akkor olvaszszák be Ausztriába vagy bárhová és jöjjön a nemzet halála, mely nem lesz, mint a költő mondja, nagyszerű halál, hanem csunya pusztulás, minő csak önmagukkal tehetetlen, elernyedt, szolgaságba süllyedt népeket érhet.

Reméljük, hogy nem így lesz; hogy az egész nemzet, nép és király együtt fogják számon kérni ettől a kormánytól a multat és megfognak torolni minden bünt, melylyel az országot lejtőre, az uralkodóházat veszedelembé sodorta.

A hatalom muló, a jog örökké él és a jog hatalma nagyobb minden kormányhatalomnál. Tisza hiheti, hogy a mai trónbeszédde szilárd alapot kapott erőszakos, csalárd és országrontó politikája; téved és léssen neki szörnyű ébredése. A mai trónbeszéd nem alap, hanem zárkő, Tisza bűnének befejező cselekménye. Ezután jön a megtorlás.

*

Ime alább a trónbeszéd! Jellemzi ezt a beszédet az a tény, hogy mintegy királyi szentesítést mond ki a törvénytelen választásokra, midőn szükségesnek jelzi a nemzetre való hivatkozást: de főérdeke ssége abban van, a mi kimaradt belőle. Tisza váltig azzal fenyegetőzött, hogy a király meg fogja dorgálni az ellenzéket és be is terjesztett olyféle szöveget, de azt a kabinetiroda visszautasította. A mostani végleges szövegből a szidás kimaradt és a mostani trónbeszéd nem sokat különbözik száraz elődeitől, melyek rendszeren csak az elévzett munka felsorolásából állottak. Feltűnő csak egyetlen szó, az „alkotmányos“ szó. Ugy tudjuk, hogy az „alkotmányos kötelességünk“-nél eredetileg más volt a jelző, de a régi jelzőt törölték és utólag tették oda az „alkotmányos“ kifejezést.

*

A nagy szenáció elmaradt. Az ellenzéki képviselők nem mentek föl a várba s így nem szóltak közbe a trónbeszédbe. Ez a hír már reggel elterjedt a fővárosban, ugy

hogyan az érdeklődés nagyban megcsappant. De azért sok bámulója akadt a felvonuló szabadelpárti képviselőknek és főrendeknek.

Tíz óra után sorba vágattak föl a kocsik a várba. Fényesebbnél fényesebb diszruhák villantak ki a hintókból. A lánchid-főnél nagy tömeg verődött össze. Tizenegy óra tájban már hangos volt a vártágas szertartási terme. Festői kép bontakozott itt ki a néző előtt. Mintha sirjából keltek volna a magyar leventék, kardosan, csattosan: olyan volt együtt a ragyogó diszruhás sereg. Itt-ott egy-egy uniformis is belevegült a sok diszruhába. A magyar urak körül számos lakáj sürgött-forgott, rendezgetett s eleget tett apró kívánságaiknak. A hercegprimást megéjlenézték, a mikor megérkezett. Az ősz főurak azonban nem maradt a szertartási teremben, hanem a kihallgatási terembe ment, a hol a zászlós urak is gyülekeztek.

Hiábavaló volt azonban a nagy ünnepélyesség és a spanyoi etikett, a haldokló mandátumok tulajdonosai bizony elég hangosan diskuráltak. Persze elsősorban arról volt szó, hogy az ellenzéki képviselők nem jöttek el. Sokat beszéltek Apponyi fuziójáról is.

Csakhamar azonban elhalt a sutogás, mert Apponyi főudvarmester bement a király magántermébe, hogy értesítse:

— Felsőleges uram, minden rendben van!

Nagy mozgolódás támadt arra s azután néma csöndesség. A szárnyas ajtó kinyílt és az udvari főbiztos után a zászlós urak jöttek be párosan. Utánuk a hercegprimás, majd Tisza és a miniszterek, a főudvarmester a pálcával, s a főlovászmester magasra tartott mezeten karddal a kezében.

Néhány udvari méltóság után pedig belépett a király. Huszártáboronoki egyenruhában volt; a mikor belépett a terembe, levette a kalpagját, mire dörgő éljenzés támadt.

Pár pillanat alatt mindenki elfoglalta a számára kijelölt helyet. A király a trónra lépett, föltekintte a kalpagját és az udvari főbiztostól átvett egy papirtekercset. Kibontotta és olvasni kezdte a trónbeszédet.

A trónbeszéd

szövege a következő:

*Tisztelt Urak, Főrendek és
Képviselők,
Kedvelt Hivünk!*

Bizalommal és reménnyel üdvözöltük volt Önöket ez országgyűlés megnyitásakor. Hosszu sorozatára

mutattunk rá a megoldásra váró nagy kérdéseknek s bizva hazafiságukban és bölcsességükben, hivatuk fel Önöket a lankadatlan kitartással való gyümölcsöző munkára.

Fájdalom e kérdéseknek csekély része az, mit ezen országgyűlésnek sikerült megoldania.

Alig kezdte meg az országgyűlés törvényalkotási munkáját, parlamenti bonyodalmaknak hosszú sorozata akasztotta meg azt, hogy csakis az országgyűlés elején s majdan a pártharcok között beállott rövid szünet alatt sikerült ez országgyűlésnek néhány üdvös törvényt megalkotnia.

Amazok közt az 1902. évi V. törvények s annak alapján fogantatott konverzió fényes tanúbizonyságot tett az államhitele ereje mellett.

A vármegyék pénztári és számviteli teendőinek ellátásáról, a gazdasági munkássegélypénztárról, a cukorra vonatkozólag Bruxellesben kötött nemzetközi egyezmény becikkelyezéséről s végre a kivándorlásról és az utlevélügyről, valamint a külföldieknek hazánkban való lakhatásáról és a határrendőrségről szóló törvények fontos közgazdasági és közigazgatási közcélakat voltak hivatva megvalósítani.

A most elősorolt törvények megalkotása után hosszú szünet következett az országgyűlés törvényhozói munkálataiban s csak az 1904. év tavaszán vehette az fel ismét az elejtett fonatát.

Az állam feltorlódott folyó ügyein kívül két nagy horderejű kérdés várt mindenekelőtt sürgős megoldásra.

Meg kellett a tisztviselők fizetésének rendezése terén késedelem nélkül tenni, a mennyit azonnal lehetett s addig is, míg a kérdés végleges rendezése bekövetkezhetnék, pótlékok engedélyezése után elment a törvényhozás addig a határig, a meddig az ország pénzügyi helyzetére való parancsoló tekintet megengedte.

E rendelkezést kiegészítette a magyar államvasutak alkalmazottainak fizelésrendezése, valamint azon törvények megalkotása, melyek belevonják az akció keretébe a vármegyeyei és községi szolgálat azon érdemes közegeit is, kik az állami közigazgatás legfontosabb, legelőlésségteljesebb teendőit odaadásal végezték eddig is, a nélkül, hogy illetményeik tekintetében az állami tisztviselőkkel egyenlő elbánásban részesültek volna.

Az ezerkilencszáznegyedik évi I. törvények alapján eszközölt ideiglenes rendezés fél munkát képez, azt — a mint a pénzügyi helyzet megengedi — az egész művet rendszeresen kiépítő végleges rendezésnek kell felváltania. Addig is azonban jelentékeny haladást mutat a multtal szemben s a magyar állam tisztviselői iránt érzett áldozatkész jóindulatának fényes tanujele.

Az állam számos sürgős beruházási szükségletén kívánt segíteni s az ország közgazdasági viszonyainak újabb lendületet adni a beruházásokról szóló törvény, a közok-

tatásügyi, igazságügyi és belügyi téren felmerült néhány beruházási szükséglet mellett tulnyomó részben oly közgazdasági természetű kiadásokat engedélyezett az, melyek a hazai mezőgazdaság, ipar és közlekedéstígy hatékony előmozdítására s az ipar helyzetének, valamint a kereseti viszonyoknak megjavítására hivatják. Különösen pedig a nagy összegek, melyek vízszabályozási év utépitési munkákkal kapcsolatos földmunkálatokra voltak engedélyezhetők, hatékony eszközök adtak kormányunk kezébe a tavalyi kedvezőtlen gazdasági év által okozott bajok sikeres leküzdésére.

A kérdések e két nagy csoportja mellett, az anyakönyvi törvény módosítása újabb lépést jelent a közgazdaság egyöntetűbbé, egyszerűbbé tétele terén; a marhasó árának újabb leszállításáról, a Rábaszabályozó-társulatról, számos helyi érdekű vasutról szóló törvények a közgazdasági fejlődésnek megannyi újabb eszközét képezik; az Olaszországgal kötött ideiglenes kereskedelmi szerződés örvendetes biztosítékot nyújt ezen velünk szövetséges viszonyban élő és számos közgazdasági érdekszállal egybefűzött nagyhatalommal való kereskedelmi viszonyainknak mindkét fél jogos érdekeit kielégítő méltányos rendezése iránt.

Végre a katonai alapítványi helyek szaporítására vonatkozó törvény, a katonai nevelésügy terén parancsunkra kormányzati uton fogantatott reformokkal együtt a magyar tisztekben ma még sajnálatunkra mutatkozó állandó hiány fedezését intézményszerűen biztosítja. Ezeket kivül számos fontos és sürgős javaslat állott tárgyalásra készen a képviselőház előtt.

Ezeknek tárgyalására azonban nem kerülhetett a sor.

A közelmúlt tapasztalatai arra indították a képviselőház nagy részét, hogy a házzabályok reformjának kérdését tűzze napirendre s az ebből kifejlődött küzdelem oly válságos helyzetet teremtettek, melyben a jelen országgyűlés munkaképességének helyreálltát nem lehet többé reménylenünk.

Ezen helyzetben alkotmányos kötelességünknek tartjuk, hogy alkalmat adjunk az állásfoglalásra a nemzetnek. Teszszük ezt bizalommal eltelve a nemzetnek alkotmányos intézményeihez való ragaszkodása és hagyományos politikai bölcsesége iránt. — Király és nemzet egyetértése és kölcsönös bizalma állította helyre a zavartalan alkotmányos élet feltételeit. S a nemzet szabad intézményeinek zavartalan, sikeres működése tette lehetővé a békés fejlődésnek mögöttünk álló áldásos korszakát. És ha most ez intézmények működése belső okokból akadályokba ütközik, a nemzetre hárul a feladat, hogy kinyilvánítsa akaratát.

Ezen okoknál fogva kormányunknak előterjesztésére az 1901-ik évi október 24-ikére összehívott országgyűlésnek korábbi feloszlását határoztuk el.

Fogadják és vigyék küldöiknek őszinte királyi üdvözlötünket.

Ezzel a jelen országgyűlés be-rekesztettnek nyilvánítjuk.

*

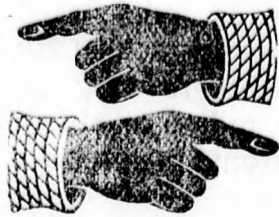
A trónbeszéd felolvasása a legridegebb formások között folyt le. A megjelent képviselők — kormánypártiak, disszidensek és Meszlényi Pál volt néppárti képviselő, mint az ellenzék egyetlen reprezentánsa — az előírás szerint felállottak, mire a király bejött és felolvasta a trónbeszédet. Eljenzés csak ott volt, mikor a király azt olvasta fel, hogy a nemzetre kellett hivatkozni. *Mikor a király a felolvasást elvégezte, sarkon fordult és elhagyta a termet; nem váltott senkivel egyetlenegy szót sem.*

Az ifju püspök. Gróf Széchenyi Miklós, a zsenge győri püspök, a magyar püspöki kar egyik arisztokrata csodagyermeké, ismét megragadta az alkalmat, hogy valóban szerény személyiségére ráterelje gróf Tisza István miniszterelnök figyelmét. Győrből jelentik, hogy a magyaróvári kerületben Giesswein Sándor győri kanonok akart föllépni a szövetkezett ellenzék jelöltjeként néppárti programmal. Gr. Széchenyi Miklós győri püspök azonban leintette a föllépést és bizalmas levélben figyelemztette a javarészt ellenzéki érzelmi egyházmegyeyi papságát, hogy tartózkodjék minden politikai mozgalomtól. Csak a fiatal és ambiciózus püspök urnak szabad az egyházmegyey határain belül politizálnia: tudvalevőleg a főpásztorok legsikeresebb politikája, ha alantasaikat eltöltik a politikától. Még emlékeztet, hogy a győri káptalan ősz kitünőségei milyen finomsággal tüntettek kissé tapasztalatlan püspökük ellen, aki annak idején gróf Tisza fogadására berendelte őket az aulába. Néhány nap mulva, a mikor az egyesült ellenzék tartotta pártgyűlését, a káptalan — élén Berkó János nagypréposttal — a vasuti pályaházban beszédrel fogadta és üdvözölte gróf Apponyi Albertet és társait. A győri püspökség körül sok a baj és furcsa tünet, amelyet azonban ezuttal nem kényszerít a nyilvánosság elé valami különös aktualitás. Eljön ennek is az ideje, attól tartunk.

Téli küzdelem. Választunk. Nagyön családik azonban az, a ki azt hiszi, hogy valami jó mulatságra van kilátás. Az idő gyilkosnak ígérkezik. A szó szoros értelmében gyilkosnak. A jég nemcsak azt öli meg, a ki megeszi, hanem azt is, a ki belelegzi. A mostani időben pedig minden lélegzetvétel halálos lehet. Mi általában nem vagyunk elég edzettek ehhez a hideghez. A természet nem adja meg hozzá az alkalmat, azt pedig mind-

URI DIVAT ÜZLET! Jäger és másféle szövött alsó ruhák nagy választékban.

Sándor Ágoston és Társa
KOLOZSVÁR, Mátyás király-tér.

ezideig elmulasztottuk, hogy mesterségesen gyártsunk hideget a téli választáshoz szükséges treninghez. Sok betegség és sok halál következik majd annak okából, hogy télen választanak. Ezt a városi ember nem igen érti meg. A mi gyülekező és szavazó helyiségeink elég tágasak a tömegek befogadására, vidéken azonban kocsin, gyalog jön össze a választási központokba a környék népe s ha megteelik valamennyi kocsmá, akkor is a piacra reked ki a nép nagy része. Szereket kell szép sorjában leszavazni olyan teremben, a mibe százötven-kétszáz ember fér el. A többi ezalatt dideregve falja magába a nyavalyát. — A halálzási statisztikában nyoma lesz a Tisza féle választásoknak. Az alkotmányos küzdelemben ezidén nemcsak azok hagyják ott a fogukat, a kiket az ellenpárt agyonkapacitál, hanem azok is, a kiknek politikai meggyőződést adott légyen az Isten, de nem adott hozzá bundát és botost.

Az ex-lex Kolozsvárt.

Az adóbehajtás szünete.

— Saját tudósítónktól. —

Sovány vigasztalása szegény testileg-lelkileg agyongyötört magyaroknak, hogy január hó első napján széles Magyarországon megszüntették az állami egyenes adó és egyéb kincstári követelések behajtását. Intést sem kap vasárnap óta a magyar, végrehajtó sem alkalmazkodik az otthonában, dobot sem pergetnek el a holmija fölött. Azzal a tengerkeserűséggel szemben, a melyet az utóbbi hónapokban a nemzeti veszedelmek árja fölszínre hozott, bizony hitvány öröm ez a kis adózási vakáció. Szomorú sors, hogy abból a pohárból kínálnak mézet, a melyben öl mérget kevertek a számunkra, talán épp azért hogy könnyebben essék kiüritenünk a méregpoharat.

Hat év óta a *harmadik ex-lex* köszöntött reánk az ujesztendővel. Az 1899. év elején volt az első, a mely három hónapig tartott; az 1903. év április hó elsejétől az 1904. évi április hó elsejéig a második, a mely teljes esztendeig tartott és négy nap óta tart a harmadik. A nagy obstrukció idejét betöltő egyesztendő ex-lex mintegy 500.000 korona adóhátralékot okozott Kolozsvárt az állami egyenes adóban és egyéb kincstári követelésekben. Ezt az óriási hátralékot kilenc hónap óta megfeszített munkával behajtották, úgy hogy a kolozsvári városi adóhivatal „nyugodt lelkiismerettel” ékinthetett az újabb ex-lex elé.

A kolozsvári adóhivatal újév napján megtette az ex-lex-es intézkedéseket: *beszüntette* az állami egyenes adó és egyéb kincstári követelések behajtásával kapcsolatos munkákat. Az állami adózással össze nem függő adónemek, ugymint: a csatornaköltség, gyógyköltés, ipartestületi díj, a kerületi betegsegélyzőt illető díjak, járdaköltség, zsidóhitközségi kultuszadó stb. behajtása azonban a *törvényenkivüli állapot idején is zavartalanul folyik*. Az adóbehajtás illetéknéppen a minimumra redukálódik és életbelépnek a már már megszokott ex-lexre vonatkozó élvi intézkedések is. Ezek sorában a közönséget leginkább a késedelmi kamatokra vonatkozó rendelkezés érdekli, a mely szerint az ex-lex idejére kirott, de be nem fizetett állami adónemek után *késedelmi kamat nem fizetendő*.

A pénzügyminiszterium ezideig nem adott ki ex-lexes rendeletet. Legalább Kolozsvárra nem érkezett ilyen. Ugy látszik, odafönn a magyar ember természetes tulajdonságának tekintik a politizálást s ezt hivatalosan is elismerik azzal, hogy az adóisztviselekben is született politikusokat tisztelnek. Ez miniszteri fölfogásnak érdekes lehet, de kormányzati ténynek semmiképp sem korrekt.

Port-Artur.

Stössel nem akarta megadni magát.

— Távirati jelentések —

Port-Artur kapitulációjáról ma olyan hírek érkeznek, amelyek szerint Stössel tábornok *nem akarta magát megadni* és csak a kényszerítő körülmények hatása alatt szánta magát rá a kapitulációra.

Az erre vonatkozó londoni távirat így szól:

— jan. 4.

Port-Artur fegyverbiró helyőrsége nem tett ki négy-ötezer embert és mindössze legföljebb háromezeren voltak olyanok, a kik a puskát még a kezükben tudták tartani.

A kiket a golyó megkimélt, betegség és éhség pusztította el. Tifusz és görvényes betegség pusztított a katonák között Stössel még múlt vasárnap is *minden áron tovább akart harcolni*. Sebei fájdalmat okoztak ugyan neki, de még látott maga körül fegyverbiró embereket és az utolsó emberig harcolni akart velük. Tábornokai így szóltak hozzá:

— *Nem tudunk tovább harcolni!*

Emberek ki vannak merülve, nem tudnak mozdulni, nem tudják a fegyvert a kezükben tartani, állva alusznak! Mi még parancsolhatunk,

de a katonák nem tudnak engedelmessékedni!

Erre Stössel egészen kikelve színeből és a kezét ökölre szoritva, így kiáltott!

— *Akkor harcoljatok ti, tdbornokok! Nem szabad magunkat uégadnunk!*

A főparancsnok mindenre el volt készülve és csak alárendeltjeinek makacs ellenállása bírta rá, hogy érvelésüket meghallgassa. — Rochlenszki és Wiren admirálisok, Szmironov és Fox tábornokok esdekelve kérték, hogy vállalkozzék a rettenetes lépésre és Stössel végül engedni volt kénytelen. — Karzov kapitány, a ki egy torpedórombolóval Csifuba érkezett, a következőket mondja:

— Meg vagyok róla győződve, hogy Port-Artur már régen kapitulált volna, ha Stössel nem utasította volna vissza a *főtisztek sürgős tanácsait*. Stössel mindig azt felelte nekik, hogy megígérte a cárnak, hogy *soha sem fog kapitulálni és megakarta tartani szavát*.

Más tisztek, akik Csifuba érkeztek, azt mondták, hogy csakis a *hadiszer hiánya* okozta Port-Artur elestét. A helyőrség hónapokon keresztül csak szuronynyal tartotta a várat. A port-arturi sebesültek és betegek száma 15,000-nél többet tesz ki. A japánoknak az volt legelső gondjuk, hogy jobb ellátásukról gondoskodjanak. Nogi a mikádó parancsára közvetlenül a kapituláció aláírása után bőséges készleteket, kötszereket és eleséget szállított a kórházakba és már most az orosz orvosok mellett japán orvosok is végzik a kórházakban a szolgálatot.

A japánok a legnagyobb figyelmet tanúsítják Stössel iránt. Így közvetlenül a kapituláció aláírása után megengedték neki, hogy táviratot küldjön a cárnak, a melyben értesítette Port-Artur elestéről.

Szociálista képviselőjelöltek. Bihardiószegről jelentik, hogy ott erősen mozgolódnak a szociálisták s jelöltet állítanak a közelgő képviselőválasztások alkalmával. A napokban gyűlést tartottak Bihardiószegen a szociálisták és megállapodtak abban is, hogy egyes kerületekben kiket léptetnek föl. E szerint a megállapodás szerint a berettyó-ujfalui kerületben Monoki Áron *földmivest*, Biharon Kun D. Lajos *földmivest*, Hosszupályiban Fülöp László *földmunkást*, Magyarcsékén Mezöfy Vilmos szerkesztőt, Margittán Bakó Ferenc *szijgyártót*, Nagyszalontán Heller József *szücs-mestert*, Székelyhidon Gál Gergely *kisgazdát*, Tenkén Onitor Tódor

földmivest, Ugrán Bereczky Sándor *asztalost*, Belényesen Tora Máté *kisgazdát*, Élesden pedig Eker András *kisbirtokost* léptetik fel.

Krónika.

Az esztendő históriája.

A szökőév is megszökött, Leginkább káromlás között; Ha van olyan, ki megdicséri, Csak lány lehet és egysé férfi, Csak lány lehet, aki dicsérje, Ki az idén tett szert hü férjre.

Természetes egy állapot, Hogy ez az év is becsapott. Olyan volt, mint Török A. s Társa, Ki sorsjegyet kínál rakásra És kérem, az derül ki végre, Hogy kisnek sincs nagy szerencséje.

Hogy 904 becsapott, Emiatt zajt nem is csapok, Hisz ígért sokat Tisza gróf is, S megmondja a sarki marónis, Mi lett a sok szép ígérésből? Tudjuk Makkai Zsiga nélkül.

Minden egyéb közt becsapott Az ellenzék is itt meg ott. Mert bár a kuruc leszerelte, A Zoltánoknak fúrge nyelve Ma is csak önti a sok vádat, Nem csoda, ha Tisza kiárad.

És főleg sokszor becsapott Orát, gyűrűt és kalapot E honnak anyi bus lakója, Ki másnap lakkba és zakóba Büszkén, hősen magát kivágta És táncolt — még több adósságba.

Adósság! Ez a szörnyű szó Velőkgig, csontokig ható. Megszűnt az ex-lex is, a drága És dőt az adó a nyakába A megrémült jó magyaroknak, Kik már fizetnek, ujoncoznak.

Van pénz és van sok rekontra, A többi Bécsnek Hekuba, Ott Körber veszkődött a csehkel, Ott se minden fenékgig tejfel, Olasz a németre lövöldöz, Német meg a cseht csapja földhöz.

Az „előkelő idegen” Szállóige lett idebenn És szállóige lón a „banzaj”, Mit ordít bőszen sokan japán száj, Rohanván neki az oroszoknak, Kit tizedelnek, századolnak.

De bármennyit győzött Japán, Csak egy érdekelt igazán: Mi lesz a hires Port-Arturral, Mikor hangzik el a hattudal, Mikor szól Stössel főparancsnok: „Kapitulálok, csunya majmok!”

De hagyjuk messzi Keletet, — Volt néhány vidám kis eset, Chimay ott hagyta szép Rigóját S akármily erősen leszólják, A hercegnő megint szerelmes, — Söt száz év múlva is ilyen lesz.

Robog az automobil is, Mattasich Géza a kocsis, Szókteti Lujzát, a Koburgot, Ki egyszer-kétszer már megugrott.

Vadászmellények, bőr és kötött Camascherek.

Férfi fehérneműek, fehér és színes ingek, lábravalók, háló ingek és gallérok, fehér és színes kézelők, zsebkendők, harisnyák stb.

Nagy választék legujabb nyakkendők, gallérvédők, divatos mellényekben. — Legujabb kalapok, sapkák, keztüök, sétabotok és esőernyők.

Pérez-, szivar- és cigarettatárczák, zsebkések, illatszerek, ruha-, haj- és magyar gyártmányu fogkefék.

Gyári áron, mivel azok tovább vezetve nem lesznek, kiárusítatnak: utazócikkék, vadászkatók, felöltők, férfi topánok, plaidek és kocsitakarók.

ANGOL UTAZÓ PLAIDOK.

Majd jó egy másik, a szász Lujza,
Az anyaszív Drezdába huzza.

Im így fest a nagy szerelem,
Míg millió szív — névtelen.
Hírnévre szert csak úgy tehet más,
Ha ordít vagy sikkaszt egyetmást,
Avagy ha ép észszel megőrül,
Ujságoknak laptöltelékül.

A kormány egyre „formasért”
Csinál nemest száz garasért,
Csinál bárót, egy, kettő, három...
Ha kell, tán leszállított áron;
Az ellenzék meg decemberbe
A darabontokat kiverie.

Mi lesz? Választás, magyarom,
Pezsgőt iszik völgy, hegy, halom,
Mindegyik polgár aranyat kap,
Csak álljon be — egy szavazatnak,
Csak hulljon el sok szörnyű Zoltán
S a Gézákat éltesse spontán.

Tessék, megint politika!
Minálunk már ez nagy hiba;
Mi akkor is politizálunk,
Ha Szilveszter-estélyt csinálunk
Politizálunk állva, ülve
És álunkban elmerülve.

Volt nyáron takarmányhiány,
Hát rágódtunk politikán,
Tavaszzal a vasuti sztrájkolt,
Ez nekünk politikatárgy volt
Csupán csak Dollinger tanár ur
Maradt ki a politikából.

Dollinger ur, ő kimaradt,
De a csipesze benmaradt.
Ez a végzetes kicsi olló
Az én versemhez oly hasonló,
Mert ha valaki ezt bevénne
Csipesz nélkül válnék beteggé.

Mongodin.

LEGUJABB.

— A „NAPLO” távirati és telefon-
tudósítása. —

Az ex-lex és a törvényható-
ságok.

Budapest, jan. 4. (Saj. tud.)
A szövetkezett ellenzék vezér-
bizottságának mai értekezletén
határozati javaslatot fogadtak
el, a melynek értelmében a
független érzelmű embereket
egy kiáltványban arra kéri,
mizertnt hassanak oda, hogy
a törvényhatóságok ne írják ki
az új választásokat és minden
erejükben tiltakozzanak az ex-
lex választás ellen.

Képviselők üldöztetése.

Budapest, január 4. (Saját tud.)
A budapesti rendőrség azokat a
képviselőket, a kik a december
13-ikán történt képviselőházi rom-
bolásban részt vettek, sorra be-
idézi. Polónyi Géza, Holló Lajos és
Lovász Márton már megkapták az
idézet a főkapitányságra. A ki-
hallgatás ma fog megtörténni.

József főherceg állapota.

Budapest, január 4. (Saját tud.)
József főherceg állapotában ma
délután javulás állott be.

Orosz forradalom készül.

Budapest, jan. 4. (Saj. tud.)
Varschauból jelentik Buda-

pestre: Litvániában nagy za-
vargások, véres összeütközések
vannak. A katonaság készen-
létben áll. **A görög-orosz nap-
tár szerinti új év első napjára
nagy forrongásoktól tartanak.**

Az új választások ideje.

Budapest, január 4. (Saját tud.)
A „Budapesti Közlöny” holnap
száma közli az új képviselőháznak
február 16-ik napjára történt egy-
behívását. — A képviselőválasztá-
sok ideje **január 26-ától február
5-ikéig van kitűzve.**

A határidőbizlet.

Budapest, jan. 4. (Saját tu-
dósítónktól.) Buzakínálát mérsékelt,
vételkedv gyöngye. Lanyha irány-
zat mellett 7,000 métermázsa ke-
rült forgalomba 5, közben 10 fil-
lérrel olcsóbb áron. Egyéb gab-
nanemek közül rozs és tengeri 5
fillérral olcsóbb. Idő: fagyos.

Jegyzetett déli 1 óráig, d. u. 4 1/2 ó
Buza ápr.-ra 20.12—14 20.20—22
„ okt.-re 17.50—52 17.44—46
Rozs ápr.-ra 15.66—68 15.60—62
„ okt.-ra 15.16—18 14.20—22
Zab ápr.-ra 14.23—30 —.—
„ okt.-ra 12.38—40 —.—
Tengeri máj. 14.98—00 14.86—88
Repce aug.-ra 22.40—60 —.—

NAPLO.

— Hírek. —

Harsona az új választásra.

Még nem jelent meg ugyan a hi-
vatalos lapban, a belügyminiszternek
az új képviselőválasztásokat elren-
delő rendelete, de a Tiszának bizal-
mat leszavazott Kolozs megye igye-
kezik első lenni azok sorában, a
kik megnyitják a választási küzdel-
met. A mai posta meghívó leveleket
visz a vármegyébe mindenkinek, a
kinek erre jogcíme van. Rendkívüli
közgyűlés lesz ugyanis a vármegye
házán e hónap 12-ik napján, a
melynek egyedüli célját a házfelosz-
tatást elrendelő trónbeszéd s az új
választások megtartására vonatkozó
belügyminiszteri rendelet tárgyalása
képezi. Azután ülésezik a központi
választmány és kiírják az új választá-
sokat, a melyek a *választási tör-
vény rendelkezése szerint a vármegye
területén valószínűleg január 23-ikától
február 4-ig fognak lezajlani.* A szá-
bályszerűen megalakult új képvise-
lőház ezek szerint február 15-én már
összeülhet.

Ezeket pedig csak bevezetésül
mondottuk el. Mert ha már megszid-
tuk a vármegyét tartozunk némi elég-
tettel is. És ez nem áll egyébből,
mint annak felemlítéséből, hogy Ko-
lozsvármegye székházában nemcsak
a politikának vannak dominiumai,
hanem belopózik egy-egy kis nap-
sugár is, a poézis köntösében. Leg-
alább is erről ad hírt ez a kis írás,
amelyet a vármegye alispánja gör-
dülő rigmusokban kiadott, és a mely
kétségtől megcáfolván a rossz
nyelvek fecsegését igen jellemző,
letagadhatlan tanubizonyosága annak
hogy a vármegyén nem fogják fel
oly tragikusan a zilált politikai hely-
zetet, mint Tisza István. Maradjon
hát a Tiszának megszavazott bizal-
mi nyilatkozat ott a hol van — a
vármegye asztalán, de jöjjön helyette
a vers és szerezen több bizalmat a
megyei pikniknek, mint Tisza gróf-
nak.

Itt a rigmus:

Királyi leirat jött a Vármegyére
A képviselő urak idejének vége.
Lehet visszajönnök, lehet jönnek mások,
Ki lesznek már tűzve az új választások.
Tudja meg ezekből apraja és nagyja.
Szerdáról befagyott a Vármegye napja.
Am de hogy a jó kedv soha be ne fagyjon
S a vármegye zsúrja mégis megmaradjon
A kalendárjumban szorítunk más helyet
Január 21, a 11 helyett.
Azután is mindig szombat napot tartunk,
Nagy pecsétea parancs úgy nem fog ki
rajtunk.

Február 11 lesz szombatunk párja
S március 11 a Vármegye bálja,
Hanem ez a bál is piknik módra tartva
Vasárnap reggel is kurjongatunk rajta
S hogy táviratunknak emelje a becsét
Ezen is rajta a violaszin pecsét.

Kolozsvármegye tisztikara.

* **A hideg.** Az idő csunya módon
állott bosszút azért a sok szemre-
hányásért, amelylyel közeletlenségéi
miatt illettük. Mert bizony követke-
zetlen volt jó sokáig. Ugy viselke-
dett, mint egy ravasz játékos, aki
ütökártyáit utójára hagyja. Decem-
ber végéig nagyban adta az ártat-
lant s mikor legkevésbé volt rá
szükségünk, mikor legkevésbé vár-
tuk volna tőle, Szilveszter éjszaká-
ján és ujesztendő napján olyan ki-
méletlen energiával lépett fel, amely
jó sokáig élénk emlékezetünkben
fogja tartani az ideit, különös auszpi-
ciumokkal megindult téli évszakot.
Akik az ó-évet bucsuztatva, decem-
ber hó utolsó napjának éjszakáján
az utcára vetődtek, ugyancsak érze-
kenyen tapasztalhatták, hogy az a
sokat bosszantott Téli apó nagyon
komoly is tud lenni s a közszájon
forgó öreg urak sem titkolhatták el
abbeli nézetiket, hogy amennyire
emlékezetük visszanyulik, ilyen ve-
szettül pikáns — jobban mondva
csipős — évfordulónak nem igen
akad párja a közelmúlt időkben. Hó,
esővel vegyest dermesztő szélviharok
zenéje mellett született meg az új
esztendő! Amilyen bámulatosan eny-
he napok multak el egymás után a
mult esztendő utolsó havának intrá-
dája óta, olyan rideg és kiméletlen
módon vesz erőt rajtunk a tél két
vagy három napja. Nehány nap óta
Kolozsvár utcai bátran vetekedhet-
nek elhagyatottság dolgában akár a
libiai sivataggal. A kinek valami na-
gyon fontos dolga nrncs az btzony
a félvilág kincseért sem hagyja el
hajlékát s még a külömben jól látog-
gatott vendéglők és kávéházak tulaj-
donosai is hosszúra nyult arccal te-
kintenek ki az ablakon oda, ahol a
tirannusként garázdálkodó szél sze-
metet táncoltat az aszfalton s fülök
tövéig beburkolózott alakok sietve
surrannak tova.

* **A kolozsvári szabadelvűpárt**
1905. január 8-án (vasárnap) dél-
előtt 11 órakor a New-York szálló
emeleti termében szervezkedő és
képviselő-jelölő nagygyűlést tart.

* **A záróra.** Kétségtől sok jó
családból származott uri ember fog
örvendeni annak az ujságnak, hogy
holnap este beköszönt a Farsang
és lehet mulatni kivilágos-virradtig.
A záróra meghosszabbítását illetve
korlálan kiterjesztését jelenti ez a
hír, a mely több jogot ad a „nép-
nek és több borralvót juttat — a
pincéreknek. A főkapitányság ugyan-
is, mint rendesen, most is megen-
gedte a farsangi időre a záróra el-
törlését és így a boldog magyar
halandó abba a kellemes helyzetbe
jutott, hogy a kávéházakban és
mulató helyeken hajnalig is időzhet.

* **Kormánypárti diszterem.** Nagy-
enyedi tudósítónk írja: Ha értesü-
lünk arról, hogy még akad egy-egy
utóda azoknak a törvényhatósági
tisztviselőknak, a kik a hatalom al-
kotmánytipró merenyleteivel szem-
ben élére állottak megyéjüknek s a
törekvéseket, vagy aktív, vagy passzív
ellentállással lehetetlenítették: lel-
künk eltelik ezek erős jelleme s
hazafiságuk iránt érzett tisztelettel.
Annál elkeserítőbb ellentéte ezek-
nek az olyan alispán, a ki a kor-
mánynak vak eszközévé válik. Ilyen
az alsófehérmegyei alispán. Alsófe-
hérmegye központjában a szabad-
elvű-párt észrevéve, hogy erős füg-
getlenségi pártkör alakult, évek hosz-
szu sora után szervezkedett. Ala-
kuló gyűlésre minden kérés nélkül:
*megkapták a vármegyéhez diszter-
mét.* Megalakultak a függetlenségi
kör után, 1903. okt. 4-én. Ekkor
küldték a hatóságot a függ. párt-
kör nyakára, hogy: megalakultatok,
de törvénytelenül, ha eddig meg
eddig nem lesz alapszabályotok, ez
ez meg ez történik. A függetlensé-
gieknek ma már van jóváhagyott
alapszabályuk, nekik ma sincs. S
őket nem zavarja semmi polgármes-
ter, semmi alispán. Ez nem elég.
A függetlenségi-pártkörnek az alap-
szabályok szerint újra kell alakulnia.
Átírnak tehát az alispánnak, hogy:
add át nekünk is a disztermet ala-
kuló közgyűlésre, 1904 dec. 11-ére.

— Nem adhatom, sajnálom, mert a
belőle nyiló kis gyűlésteremben bi-
zottsági ülések lesznek ugyanekkor,
írja az alispán.

Erre visszairnak neki, hogy: je-
löld hát ki ezt a napot, melyen át-
engedheted nekünk. Ekkor ugrott ki
a nyul, t. i. Szász József alispán a
bokorból. Még se nyul, Spárta ne-
veltje lehet, mert lakonikusan vá-
laszol: Értetem az elnök urat, hogy
a disztermet a függetlenségi pártkör
alakuló gyűlése helyiségéül *át nem
engedem.* Abban a diszes megye-
házban pedig, hej sok téglia került
ki a függetlenségi pótadójából. Az
nem az alispáné, nem is az egész
tisztelt törvényhatóság, sajnós ilye-
nek miatt nem tisztelhető tisztviselői
karáé, hanem a vármegye minden
egyes emberié. Így mérik az igaz-
ságot Alsófehér-vármegyében!

* **Brassói leányvásár.** a Brassói
Hirlap írja: Ujév estéjén sürgő-forgó
leány-néppel volt tele az egész Ka-
pu-utca. Az ezert is meghaladja a
brassói székely s egyéb cseléd-
leányok száma, kik ilyenkor nagy
zsvájjal járják ezt az utcát. A leg-
több helyet cserél ilyenkor; egyik
sirva bucsuzik, másik vigadva megy
az új házhoz. Zsákokba varrva vi-
szik holmijukat az utcákon végig és
tizen-huszan összeállva valóságos vá-
sárt csapnak az utca közepén. Nagy
a riadalom, mikor egyiknek-másik-
nak feloldódik a bekötött zsákja és
szerte gurul az alma, dió, ujévi ka-
lács, cerna s pamut-gombolyagok,
félteve őrzött ajándékok, jól eldugdo-
sott szerelmes kártyák, sokszor egye-
bek is. . . Egy-egy csoport azon-
ban a vigság közepette szomoruan
evez a pályaudvar felé, honnan
ilyenkor 20—30-an rendesen fel-
mennek szolgálni *Budapestre* . . .

Itt aztán megáztatják könnyekkel a hosszú perront.

* **Feilitzsch báró jelöltsége.** Már egy héttel ezelőtt megirtuk feltételes formában, hogy Feilitzsch báró nemcsak Kolozsvárt, hanem s biharmegyei Margittán is fellép jelöltként. — Erre vonatkozólag a *Nagyvárad*-ban most ezt olvassuk: „A *margittai* kerületben félhivatalos hír szerint mégis *Feilitzsch* Arthur bárót lépteti fel a szabadelvűpárt, de a báró urnak nem sok kilátása lehet a győzelemre olyan jelölttel szemben, mint Szatmári Mór, a ki a kerület polgárainak bizalmát, még az ellentétes politikai nézetű polgárokét is, teljes mértékben bírja. A kerület központjában Margittán Szatmári Mór pénteken jelenik meg, hogy programbeszédét elmondja, amelyet nagy érdeklődéssel várnak a kerület polgárai.“

* **Rejtélyes eltűnés.** Egy feltűnően szép 18 éves leányt körözött a kolozsvári rendőrség utján egy szolnoki gazdálkodó, a leány édes apja. A leányt Czinkotai Marinak hívják. Újév első reggelén tűnt el hazulról és azóta nyoma veszett. A távirati értesítés szerint a leány buskomorságból indult neki a céltalan vándorutnak,

* **Lebaudy Jakab Kolozsvárt.** Lebaudy Jakab, ki a lakatlan Szahara sivatagot vallja országának, tegnap este 10 óra 11 perckor Etwill szárnysegéd és dr. Seinhardt főudvarmester kíséretében Kolozsvárra érkezett. A magas, szikártermetű ember külsejénél fogva is magára vonja a figyelmet s valóságos fejedelmi pózzal nézte végig a perronról réabámuló közönséget. Utjának célja Offenbánya, hol egy aranybányát akar megszerezni.

* **Toivaj a vasuton.** A kirkóiról annyit írnak a lapok, a veszedelmes utazó zsebmetézőktől és tolvajoktól nagyon nehéz óvakodni. Ha olykor el is fognak egy-egy vasuti fosztogatót, száz más támad helyébe és pedig az ügyesebbek fajtájából. Ilyen volt az az ismeretlen tolvaj is, a ki tegnapelőtt éjjel a Kolozsvár-Budapest között közlekedő vonaton Willerding Józsefnek kizárólagos táskáját elemelte. A táskába száz korona készpénz, értékpapírok és pénzt érő drágaságok voltak becsomagolva. A megszökött tolvajt az adott személyleírás alapján nyomozza a rendőrség.

* **Öngyilkos szerelmesek.** Megirtuk, hogy Lorenci József kereskedősegéd és Nagy Mari szobaleány közösen elhatározták, hogy megválnak az élettől. A fiu golyót röpített agyába és meghalt. A leány azonban, minthogy a lövés nem volt jól irányozva, tul van a komolyabb vesztélyen és valószínűleg életben marad. A rendőrség ma kihallgatta

az eszméletére tért leányt, a ki azt vallotta, hogy a fiu szülei ellenették a házasságot és ezért határozták el magukat az öngyilkosságra. A hátrahagyott leveleket a rendőrség rendeltetési helyére szolgáltatva és kihallgatta a hozzátartozókat is, hogy a szükséges vizsgálatról tiszta képet alkosson.

* **Az öngyilkosságról.** Kétségkívül többeket érdekelni fog napirendre került időszerezésénél fogva is az az értekezés, a melyet dr. *Török Imre* e hónap 8-án (vasárnap) délután 3 órakor fog megtartani a városi közgyűlési termében. A felolvasás ismeretterjesztő és az iparos segéd munkások képzésére irányul, de meghallgathatja más érdeklődő is, mert a bizottság, mely évek óta szép sikerrel szolgálja a közhasznú ismeretek népszerűsítését, — senkit se fog elzárni az ismeretterjesztő előadás elől. A belépés díjtalan.

* **A vonatok késnek.** A beállott hideg időjárás folytán a személyszállító vonatok mindennap nagy késéssel érkeznek be Kolozsvárra. Így a tegnap esti személy- és gyorsvonatok is majdnem egy órát késnek el a rendes beérkezési időtől.

* **Halálos verekedés.** Uzdizsentspéterről tegnap hozták be a csendőrök Cechsarean Juont, a ki egy fával addig ütötte-verte áldozatjának fejét, míg az bele halt. Gócs Jenő vizsgálóbíró, a királyi ügyész és dr. Kerekes törvényszéki orvos kiszállottak Uzdizsentspéterre, a hol két napon át folyt a bűnügyi vizsgálat megszakítás nélkül, a melynek eredményében aztán Cechsareant letartóztatták és a törvényszéki fogházba helyezték el.

* **Halált okozó örömhír.** Egy brünni távirat jelenti, hogy Jennewein Félix ismert cseh festő hirtelen meghalt. Jennewein benső barátja volt Gautschnak, a jelenlegi osztrák miniszterelnöknek és amikor hírért hallotta, hogy barátját, Gautschot a császár miniszterelnöké nevezte ki, örömeiben akkora felindulás vett erőt rajta, hogy szívszélhűdés érte. — Jennewein ugyanis sokat remélt Gautschtól, hogy ez segíteni fog a karrierje megalapításában. Reménye most már teljesebben megvalósult, mert Gautsch nemrégiben be akarta protegálni a brünni művészeti akadémiához, amit kormányelnök léteére most annál könnyebben megtehetett volna. Ha Gautsch értesülni fog barátja haláláról, mindenesetre gondolkodóba esik afelett, hogy az ő politikai karrierje barátainak halálát okozhatja.

* **Beiratások az egyetemen.** Köz tudomásu, hogy a politikai zavarokra való tekintettel a kolozsvári egyetemen a múlt hónap első felében egészen váratlanul beszüntették az előadásokat és a felpezsdült

véru ifjúságot haza küldték pihenni és lehűlni. Azt is rebesgették, hogy miután a könnyenhevülő egyetemi ifjúság csoportja sok galibát tud csinálni a kormánypárti képviselőjelölt urak számításaiban, — az egyetem kapui március első napjáig zárva maradnak. Ugy látszik azonban, hogy az a bizonyos erős kéz rosszul számított, mert kénytelen volt tapasztalni, hogy a különböző helyekre eltévedt egyetemi polgárok külön-külön nagyobb zavart idéznek elő szűkebb hazájukban, mint ide benn Kolozsvárt, ahol tudvalevőleg a szabadelvűpárt elveinek megvédelmzésére mindenkor készenlétben áll a csendőrség és a katonaság. Épen ezért a kormány részéről „jóváhagyott“ intézkedés folytán az egyetemi tanács a következő meghívó levéllel harangozza be a vidéki választási mozgalmakban nagyon tevékenyen részt vevő egyetemi hallgatókat:

„A kolozsvári magyar királyi Ferencz József Tudományegyetem az 1904—1905-dik tanév II. felére a beiratkozások az Egyetem Tanácsának a vallás- és közoktatásügyi miniszter részéről jóváhagyott intézkedése értelmében a beiratkozások 1905. évi január hó 23-án kezdődnek, s ugyanezen hó 28-ig bezárólag tartanak. A kik ezen határidőn belül valamely elháríthatlan akadály miatt személyesen nem jelentkezhetnek, a tanulmányi-, fegyelmi- és lecke-pénz-szabályzat 25. §-a értelmében a fennebb megsabott határidőn belül tartoznak akadályoztatásukat igazoló hiteles okmánnal felszerelt és az illető kar dékánjához intézett kérvényben előjegyeztesüket kikérni s meghatározni azt az időpontot is, a mikor személyesen megjelenhetnek s beiratásukat egy a questurában, mint az egyes tanároknál teljesíthetik. E határidő azonban február 18-án tul nem terjedhet. Az előadások mind a négy karon 1905. január 30-án kezdődnek.

* **A bánya áldozata.** Zwillinger Norbert táviratilag értesítette a kolozsvári vizsgálóbírórságot, hogy az egeresi gipszbányában szerencsétlenség történt, a melynek saját gondatlansága folytán egy *Tyirár* Juon nevezetű munkás áldozata lett. A vizsgálóbíró kiszállott a helyszínére.

* **Sakkverseny Kolozsvárt.** A Grand kávéház két termében lévő Kolozsvári Sakkör január 20-án rendezte az idei versenyt. A minden felé nagy érdeklődést keltő sakkversenyen Kolozsvár legerősebb játzói vesznek részt s így a küzdelem igen erős lesz. Az eddig jelentkezők névsora a következő: Dr. Wetenstein József, dr. Rosenberger Mór, dr. Óvári Elemér, Benkő Sándor, a tavalyi győztes, Stern Manó, Csorba Rudolf, Ferenczi Béla, Gánczy Béla.

* **Egy gyémántkereskedő halála.** Történt 1867-ben, hogy egy hollandi farmerfiu játékközben csillogó követ talált. O'Reilly mindjárt felismerte a kő értékét s bár akkor sokan kinevették, megszerzte magának azt az elégtételt, hogy a legkiválóbb mineralógusok igazolták a talált kő értékességét. O'Reilly a De Beers-társaság bányaterületén látta meg a farmerfiu kezében az első délafrikai gyémántot. A sorsnak különös játéka, hogy abból a rengeteg gazdaságából, amihez egyes kereskedőket a gyámipar juttatott, O'Reilly magának csak vajmi keveset tudott megtartani. Mindezeket abból az alkalmából mondjuk el, hogy Jon O'Reilly, mint Kimberlinből jelentik, a napokban meghalt.

* **Rendőri krónika.** *Elveszett pulykák.* Egy kolozsvári előkelő városi tisztviselőnek egyik éjjel tizenhárom pulykája tűnt el. Minthogy az ügy kissé gyanús volt, a rendőrkapitány kiküldte Soó József polgári rendőrt nyomozásra. A detektiv aztán meglepő felfedezésre jutott. A pulykákat tudniillik, a nyomozás után itélve, nem gazemberek, hanem rókák viték el és így mivel a rókák megbüntetésére külön büntetőtörvény nem intézkedik, a nyomozást a rendőrség beszüntette. — *Tolvaj cseléd.* Indre László ügyvédől szolgálatát elhagyó cseléde, Pusi Anna 10 koronát lopott. — *Hamis pénz a piacon.* Oltyán Násztászia szolgálóleánynál a rendőrök egy hamis egy koronás pénzdarabot találtak. A leány a pénzt a Széchenyi-téri piacon kapta. A pénzdarabot lefogalták. — *Elfogott tolvaj.* K. József foglalkozás nélküli szabósegéd a Jókai-utcában lakó háziasszonyától 114 koronát lopott el és megszökött Nagyváradra. A kolozsvári rendőrség távirati megkeresése folytán Nagyváradról visszahozták Kolozsvárra. Tegnap volt meg a kihallgatása. Miután azonban a pénzt négy korona hiánnyal visszaadta a károsnak és az se kérte megbüntetését, — a rendőrség szabadlábra bocsátotta a megtért bűnöst, a ki mint mondja csak ijjeszteni akarta háziasszonyát — tréfából. (!)

AZ EGYHÁZ.

A ref. igazgatótanács ülése. Az erdélyi evangélikus református egyházkerület igazgatótanácsa e hónap 19-ikén tartja meg rendes havi ülését, a melyen több kebli és egyházközségi ügyet intéznek el. A gyűlésen, ha csak a politikai viszonyok nem akadályozzák meg, báró Bánffy Dezső főgondnok fog elnökölni.

* **Hivatalos vizsgálat.** Az erdélyi református egyházkerület közgyűlési határozata alapján évenkénti tüzetes vizsgálatot kell tartani egy-egy református főgimnáziumban. A

Van szerencsém a n. é. közönség b. tudomására hozni, hogy Wesselényi Miklós-utca 13. szám alatt, a mai követelményeknek megfelelően berendezett

≡ vízvezetékszerelő üzlet ≡

nyitottam. Elvállalom: fürdőszobák, szagtalan klotzetek és közkutak szivattyúfelszerelését, melyeknek pontos javításáért felelősséget vállalok.

Szakmámat 20 éven keresztül Budapesten, mint önálló szerelő folytattam és Kolozsvárt 8 évig nagyobb vállalatoknál dolgoztam.

Mindenemü munkákat saját magam végzek, ugyszintén mindenemü légszesz- és villanycsengő-felszerelést és javítását pontosan és legjutányosabb árban.

— Egy évi jókarban tartásért: —

1 clozett után . 6 korona	1 földalatti fölzáró főcsap
1 kagyló után . 3 korona	után 8 korona
1 közkut után . 5 korona	1 fürdő után . 8 korona

A n. é. közönség becses pártfogásáért esedezik

Szücs János,
vízvezetékszerelő vállalkozó.

sor az idén Marosvásárhelyre esett, a hová dr. Bartók György a ma reggeli gyorsvonattal el is utazott dr. Sárkány Lajos kolozsvári és Váró Ferenc nagyenyedi főgimnáziumi tanárok kíséretében. A marosvásárhelyi főgimnázium tanügyi és vagyoni állapotát felölő vizsgálat több napig eltart és különösen kiterjeszkedik a számadások felülvizsgálására s a leltározásra.

Törvénykezés.

A halálra spekulálók.

Életbiztosítási csalók.

— Saját tudósítónktól. —

Talán egy téren sem lehet annyi csalást elkövetni, mint az életbiztosítások terén. Az életbiztosítások folyton több és több csalásra, szélhámosra csábítanak egyeseket.

Az egyes világrészekben és országokban különbözők az ily „életbiztosítási ügyletek”. Mig Amerikában például bevett szokás, hogy az elnök életére nyíltan számos fogadást kötnek, addig Magyarországon vagy Európa más államaiban nem sülyedtek ennyire. Mindenesetre nem lehet tegadni, hogy azért Európában is eléggé iparszerűen üzik a más élete árán való meggazdagodást.

A terminusra kiszabott halál.

Hogy mennyire embertelenül gondolkoznak némelykor az emberek, azt legutóbb egy Bécsben lezajlott esküdtzéki tárgyalás bizonyította. Egy előkelő „uri ember” nagy összegre biztosította tartalékos hadnagy fivérét, mert ez becsület-szavára fogadta, hogy bizonyos idő múlva agyonlövi magát. A fix terminusra várt halál pontosan be is következett és az ily módon meggazdagodni vágyó „uriember” pontosan jelentkezett a fivére haláláért járó összegért. A biztosító társaság azonban tudomást szerzett a két testvér megegyezéséről s a pénz kifizetése helyett a bíróságnál feljelentette az életbenmaradt testvért. A tárgyaláson kintunt, hogy a két testvér borzasztó anyagi helyzetben volt és így akarták, hogy legalább az egyik menekülhessen a végromlásból.

A nem sikerült biztosítás.

Természetes, nem mindtg válik be a biztosítás öröme. Nemrég halt meg egy férfi, a ki harminc évig várta hiába a biztosított halálát és végre ő halt meg. Megemlítendő még, hogy a szegény embernek annyira rosszul ment utolsó éveiben, hogy csak kenyérről élt, nehogy a biztosítási összegekkel lemaradjon.

A meghaltak — Amerikában.

Az sem volt utolsó, a mit egy előkelő római hölgy talált ki, hogy könnyen meggazdagodjon. Őt fiát biztosította nagy összegekre és ezek nemsokára a biztosítás után egyenként eltűntek. Az anya boldogan zsebelte be a biztosítási összegeket és rövid idő múlva kintunt, hogy a meghalt fiuk — Amerikában élnek vidáman és gondtalanul a halálukra felvett összegekből. A leleményes asszonyt természetesen hamar letartóztatták.

A halálra ítélt biztosított.

De leginkább Amerikában grasszál az életbiztosítási düh. Ott boldog-boldogtalan fogad a leglehetetlenebb esetekre. Nemrég egy gyilkost ítélték halálra Amerikában, a ki csak azért követte el a gyilkosságot, hogy halálra ítéltetése után a felesége, a kit ő örüiten szeretett, a nagy biztosítási összeget megkaphassa. Az életbiztosító társaság nem akarta az összeget kifizetni, de a szerencsétlen asszony pörre vitte a dolgot, a hol meg is ítélték az összeget.

* A Lévy Antal csődügyben, mint multkor számunkban már je-

leztük, a csödválasztmány tegnaptárgyalta a felosztási tervezetet, melyet elfogadott s a tömeggondnok számadásait jóváhagyta. A felosztási tervezet alapján a csödtömeg hitelezői követelésük 8 %-át — s nem — mint multkor közleményünkben tévesen szedetett — 80 %-át fogják megkapni.

A NAPLÓ

előfizetési ára helyben és vidéken:

Egy évre	24 korona
Fél évre	12 korona
Negyedévre	6 korona
Egy óra	2 korona
Egyes szám ára	8 fillér.
Vidéken	10 fillér.

Névjegyek

a leggyorsabban s legizlésebben
olcsó árakon

Ujhelyi M. és Társa
„Kolozsvári Friss Ujság”
könyvnyomdájában készítették.

IRODALOM.

Jago.

— Dramaturgiai tanulmány. —

Irtá: Szakács Andor.

II.

Jago „egy csapásra két legyet” szeretne ütni és pedig oly formán, hogy az Othello elleni bosszuszomj kielégítésével egyuttal Cassio helyét, a hadnagyságot — is eikaparítsa. Tervét a következő bontogatja ki agyából:

„ — — — Bizik bennem, — annál könnyebben éri őt utol kezem. És Cassio csinos fiucska. Lássuk! Elkaparítani helyét, — célokat Kivinni, — egy csapásra két legyet. De hogy? Megálljunk. Egy darab idő Multán gyanut költünk a Mórban; így, Hogy nőjével bizalmas lábon áll. A fiu módos, nyájas; ez elég Gyanura s egy nőt elcsábítani. A Mór egyenes, nyílt természetű, Könnyen hisz a becsület látszatának, S orránál fogva úgy vezethető, Mint a szemér. Megvan! Az eszme megfogantott! Éj s pokol méhe! szüld A napvilágra e szörnyképű bünt!”

E magánbeszédben a színésznek éreztetni kell a bosszuter magyának megfogamzását, fokozatos fejlődését mindaddig, míg egyszerre kész gyümölcsként pattan ki az agy műhelyéből; valamint azon benső örömet, amely átzezi fokozataiban eme benső processust. A külső physikum összehangolódni látszik a lélek benső működése alatt és csak a terv fokozatos fejlődése folytán egyenesedik ki, mintegy megszabadulva a nyomástól, mely lebilincselte. Eme benső lelki gyönyörnek a fokozatos észleltetése, mely a physikumot is átzezi, nem könnyű dolog, mert a kevés számításal, körültekintéssel bíró jellemalkotót könnyen ragadja tulzásokra, melylyel arcul csapja a jellemfejlesztést, melynek pedig fokozatos haladást kell feltüntetni. Jagonak a terve ugyan kész, de kivitele még nem egészen bizonyos. A siker fölött még nem ülhet teljes diadalt.

Jago eme magánbeszédében egyzersmint ledér nézetéről is számot ad, de különösen a II-ik felvonás elején győződik meg róla, midőn

trágár szavakkal bizonyítja különösen a női erénybe helyezett hit absurdumát. Ebben neki bizalma nincs s midőn Desdemona az erények méltatására szólítja föl, durva erkölcsi nézeteit e szavakkal menti:

„Oh drága hölgy, azt ne kívánd; csupán Gyalázni tudok én!”

s a nyers őszinteség álcája alatt szeszélye durva cynismussal játszik a finomabb erkölcsökkel. Erről tanuskodnak e jelenetben a következő definitiók:

„A nő ha szép s eszes: furfangos is; Szépsége jó, de esze vizre visz.”

„Ha rut, mint éj, de a mellett eszes: Elfedni rutságát, szépet keres.”

Majd Emilia közbevetésére:

„S ha szép és ostoba?”

így replikáz:

„Ha egyszer szép: nem lehet ostoba Kap örökös, akármilyen liba.”

Vagy:

„Legyen bármily bolond és bármily rut, Több rosszat tenni szép s eszes se tud”

és végre:

„Ki szép s még a mellett nem is kevés; Beszélni tud s nagyon még sem beszél; Bár dus, nem üz fényt s kéjben nem hever, Fut a vágytól s csak néha mondja; jer! Ha sértve van s bosszút tud állani, Bosszuságát elhagyja szállani; Nem oly botor, hogy a házi kenyért Eldobja uri hulladékokért; Magának tartja szívet s meg se látja Ha szívtépők tolonganak nyomába; Az, — ha ugyan szült ilyen nőt a föld — Jó lesz szoptatni, s árulni a sört!”

E második felvonásban a sok külön árnyalat, mely Jágóban egyesül, nagy hangváltozatot föltételez. A nyílt, bizalmas kedélynek katonás, nyers hangja, a könnyelmű, vakmerő, az erényektől kigunyoló ledeység hangjával változik s mindkettőt az eredményekben kéjelgő gaszág hangja szövi át:

„Kézét fogja. Ah, jól van, suttogjatok csak! Ily kis hálóval mint ez, akkora legyet fogok Mint . . . Igen jó, csinos csók Derék udvarlás!” — stb. —

Gaz terveinek keresztülvitelére aljas eszközül használja fel a „silány Rodrigót, kit vadász eb módjára hurcol és irányít kedve szerint.” Elhítteti vele, hogy Desdemónának már eddig is viszonya van a „kitanult, sima, csinos Cassiival és hogy Rodrigonak mindenekelőtt Cassiot kell utjából eltávolítani, mely művét megejtésére önzetlen baráti segédkezését igéri.

Az éjjeli őrjárat vezetését Rodrigora bizza, hogy ily módon Cassiival összetűzhessen, ki különben is nagyon indulatos és rögtön skandalumot csinál, melylyel a cyprusiakat felláztatja s a Mór ennek következtében kénytelen lesz elbocsátani a szolgálatból és ily módon — az akadály ellévén téve láb alól — módjában lesz Rodrigo malmára hajtani a vizet. — Rodrigo meg van győzve és siet a Jago által jelzett utasításokat végrehajtani, miközben Jago magára marad, hogy galád terveinek keresztülviteléről gondolkozzék.

Az alakító színésznek e magánbeszédben:

„Hogy Cassio szereti, meghiszem.”

az érzékiség után sovárgó természetet és ki kell éreztetni.

Othellót „hünek és szerető természetű férfinak festi s hiszi, hogy belőle jó férje válnék a nőnek, „a kit maga is szeretne megkaporítani.” Látni kell az alakítóban azon ügyeséget, melylyel a viszonyokat, melyek tervéhez segítik, előidézi, vagy fölismeri s ördögi céljai kivitelére

mesteri módon alkalmazza s azokon kénye-kedve szerint uralkodik. Célja sikerében nem kételkedik, hisz — nagy emberismereténél fogva, — rögtön fölismeri Othelloban a termékeny talajt, melyben a fölkelendő féltékenységi szenvedély magva mély gyökeret verhet s a szenvedélyes szerelem mérges gyümölcsé éri benne, melyet Othellonak a Jago becsületességébe helyezett szilárd hite csak siettett még.

Ezen szilárd meggyőződésében ördögi gunnyal így éldeleg:

„Megérem azt is, hogy a mór nekem Köszönni fogja forrón, hálaszókkal, Hogy bolondá tevém, fölzavaram Házát s szívébe őrvongást dobék.”

Tudja Cassio gyöngeségét, hogy a bor hamar leveszi lábáról s igen ügyes fogással rábírja az ép Othellótól visszatérő Cassiot, hogy ürítsen egy pohár bort Othello és Desdemona egészségére a már benn a kocsmában levő cyprusi lovagokkal. Cassio enged az udvarias fölhívásnak. Jago pedig, hogy kész terve sikerét biztosabbá tegye, fökéletesen leitatja Cassiot, dalol neki s pajzán jó kedvével elfeledtet Cassiival saját magát annyira, hogy ez észre se veszi már, hogy teljesen elázottan megy az őrjárat megvizsgálni: visszatartott cyprusi urak előtt oly magasztaló áradózással beszél Cassio vitézi voltáról, katonai erényeiről, de egyzersmint vészthozó gyöngesége részvételtjes ecsetelésével oly módon hangolja Cassio ellen az urakat, hogy Montano a bekövetkehető szerencsétlenségek kikerülhetése céljából oly szavakban fejezi ki Cassio iránt való bizalmatlanságát:

— — — — — „Értésére kell A tábornoknak adni. Mit se’ tud Tán a dolgról, vagy jó szíve csak A szebb erényt akarja látni és A vétekre szemet huny. Nagy baj pedig, hogy ily tisztég, mely a Vezér után a második, legyen Rábizva egy ily megrögzött ivóra. Jó dolgot tennél, ha a mórnek ezt Megmondanád.

Mire Jago Cassio iránt éreztetett őszinte szeretetének és mély barátságának a következő szavakban oly világos és meggyőző bizonyítványát mutatja és később is, midőn Cassio a Rodrigo elpáholása alkalmával az egész szigetet felzavarta és Othellot őt, — a „becsületes Jagót, ki bu miatt halálra sápadt” — szólítja fel tanuvalomásra, — hogy Montano félve a barátság részrehajlásától ily szavakkal figyelmezteti igaz valomásra:

„Ha barátság — vagy más tekintetek, Több — vagy kevesbet mondasz mint igaz, Katona nem vagy!”

Ezt a föltevést, mint magához méltatlant, erkölcsi fölháborodással utasítja vissza s elmondja Othellonak az egész esetet úgy, a mint a többi jelenlevő által is lenni látzott, de egyuttal mentetve úgy Cassiot, mint Montanót, annyira, hogy Othello ily szavakkal jellemzi őt:

„Tudom, Jago, Jó szíved ezt a dolgot szépíti Hogy Cassiot mentsd.”

Hogy az egész játékot ő inscenírozta Rosciusként, arról senkinek sejtelmé sem lehet környezetében s ezt róla még feltételezni sem merné senki; hisz abban a pillanatban, a mint a fékevesztett ittas Cassiot a különben is kényes becsületű, heves cyprusiakkal összeveszejt, Rodrigót hirtelen eltűntette, hogy az egész várost fölzavartassa vele, mit az szerencsésen meg is tett. —

Oly mesterien játszott, hogy hamis kártyájába senki se tekinthetett a rászédettek közül.

Céljának egyik felét elérte, mert Cassio megfosztott tisztségétől. Most már csak a másik van hátra, t. i. hogy Othello nyugalmát megzavarja. Erre az eszköz — Cassio-ban — készen van, a kezében van. A szégyenének és gyalázatának tudatára ébredt Cassioiban reményt támaszt újból a hadnagyságra, ha ez a jó Desdemonánál könyörög, kinek Othello elhatározása fölött korlátlan hatalmat tulajdonít. Ellátja jó tanácsokkal s Cassiot ezáltal örök hálára kötelezi. Ő maga szintén elhatározza kérni Desdemonát Cassio érdekében, hisz Desdemonát

„Rábirni könnyű lesz, hogy jót tegyen, Hiszen természetében áll az áldás, Mikép az elemeknek.“

Az eddig elért diadal fölött tomboló lelkesedésbe tör ki Cassio távozása után s durva cynizmussal arcul csapja az egész erkölcsi rendet s a kivívott győzelem mámorától elbódulva kezdi tervét fűzni a mór behálózásához:

„ — — — Mig e becsületes bolond Desdemonánál könyörög, s amaz A mór előtt jó szót tesz érte, én Fülébe majd mérget csepegtetek, Mi megfagyasztja vére ingerét. S minél hevesebben kéri majd a nő, Annál gyanusabbá teszi önmagát. Piszkos szurokká feketítem én E szűz erényt — s jó szíve idegéből Hálót fonok, mely mind a mennyire Ráhurkolódik.“

Az íranta bizalmatlankodó együgyű Rodrigot megnyugtatja s tovább átírja s azután így végzi tervét:

„Nőm menjen urnőjéhez, kérni a Jó Cassioért, — addig én a mórt Veszem külön — s majd akkor ugratom be,“

Ha Cassio a nőnél érzeleg.

Jó, üsd a vasat, Jago, mig meleg!“

S ily módon kigondolt ördögi tervének megvalósításához fog.

Jdegenek naplója.

Kik érkeztek tegnap Kolozsvárra?

New-York szálloda. Dr. Magner Sándor ügyvéd Budapest, Szillasy Ágoston ügyvédjelölt Lugos, Kupferstein Ernő kereskedő Budapest, Koncz József, tanár Brassó, Dénes B. kereskedő Budapest, Dr. Jonescu Miklós ügyvéd Karánsebes, Diósi Farkas kereskedő Budapest, Bruck Miksa kereskedő Budapest, Dr. Lengyel Kristóf ügyvéd Torda, Temner Sándor kereskedő Bécs, Fejérváry Ferencz birtokos Sárvár, Simó Béla birtokos Oroszmező, Langer Miksa kereskedő N.-Kikinda, Bernát Nándor hírlapíró Dés.

Központi szálloda. Ürmösy Jenő földbirtokos Baré, Szabó Lajos ref. lelkész Erzsébetváros, Demjanovich Miklós hivatalnok Torda, Bustca Miklós bíró Kovászna, Hirsch Mór könyvkereskedő Dicső-Szent-Márton, Stern Gyula fakereskedő Budapest, Hofmann Lajos kereskedő Bécs. Beuer Ármán utazó Budapest, Filipi László gazda Sajtoska, Haltrich J. papír gyáros Borgó-Prud.

Pannonia (Fészli) szálloda. Bernlocher utazó Bécs, Luszt Ármán utazó Budapest, Szentiványi birtokos Farmos, Kimai József, utazó Budapest, Rubinstein utazó Budapest, László Simon állatorvos Teke, Novák Viktor utazó Budapest, Ormos Arnold utazó Budapest, Lázár Jenő biztosító hivatalnok Budapest, Csanádi Török Gerő Budapest, Veinberger Sándor utazó Budapest.

Biásini szálloda. Papp Emil pénzügyigazgató helyettes Dés, Farkas Ferenczné Kézdivásárhely, Baternay Ákosné földbirtokosné Klopotiva, Baternay Sándor joghallgató Klopotiva, Gidray György jegyző Alsó-Szoicsva, Gáll Elek földbirtokos Mócs.

Színházi műsor:

Csütörtök: Tetemrehívás (b. 86 sz.)
Péntek (d. u. Ocskay brigadéros.
(este A modell (b. 87 sz.)
Szombat: Az ember tragédiája.
Vasárnap d. u. Peleskei nótárius.

Főszerkesztő: DR. ÓVÁRI ELEMÉR.

Felelős szerkesztő: SZÁSZ ÖDÖN.

Kiadó: „NAPLO“ hírlapkiadó-vállalat

NYILTTÉR

JÓKAI-KÁVÉHÁZ

Jókai-utca 4. szám.

A mulató-közönségnek legjobb és legszebb találkozó helye.

Heimann Sándor,
tulajdonos.

Fogműterem!!

— **Nagy Jenő** —
szájpadnélküli műfogspecialista.

Fogműterme Kolozsvárt, Wesselényi Miklós-u. 6. szám alatt (dr. Göth-ház) Elvállalom a fogászat körébe tartozó összes teendőket. Munkáimért felelősséget vállalok és azokért díjazást utólag fogadok el. Felvilágosítással naponta 1—2-ig a n. érdemi közönség rendelkezésére állok. — Vidékieknek levélbeni megkeresésére postafordultával válaszolok.

Szegényeknek 8—9-ig ingyen!

A nagyb. közönség további pártfogását

kérve
Nagy Jenő,
szájpadnélküli műfogspecialista

1500 koronát kereshetnek meg havonként intelligens, jó felépítésű egyének (nők is) egy nagyszabású új irodalmi vállalat terjesztésével. Korvin Mátyás Erdélyi könyvkereskedő Részvénytársaság Kolozsvárt Deák Fer.-u. 21.

ŐSZI ALBERT

ékszer és óra nagyraktára, Kolozsvárt, Wesselényi M.-u. 2. nagy választék ezüst árúba. — Javítások felvállaltatnak.

REGÉNY.

A két vérfolt története.

Bűnügyi elbeszélés.

Írta: A. Conan Doyle. 10

Ez volt első látogatásom a gyilkosság színhelyén — egy magas, piszkos színű, szűk dongájú ház, cifra, merev és erős, olyan mint az a század melyben épült. Lestrade buldogarra tenített reánk az egyik utcai ablakból és melegen üdvözölt, mikor egy nagy rendőr ajtót nyitott és beengedett. Az a szoba melybe beléptünk, ugyan az volt, amelyben a gyilkosságot követték el, de már nem látszott semmi nyom, kivéve egy ssunya, szabálytalan foltot a szőnyegen. Ez egy kis, négyzetes szőnyeg volt a szoba közepén, körülveve szép, világos, régi divatu gondosan csiszolt padlóval. A kandaló fölött remek fegyver gyűjtemény, ezek valamelyikét használták azon a tragikus éjszakan. Az ablaknál díszes íróasztal, egyáltalán minden egyes része a szobának, a képek, a szőnyeg, a függönyök, mind elpuhult kényes izlésre vallattak.

— Látta a párisi ujságokat? kérde Lestrade.

Holmes bólintott.

— Ugy látszik a francia barátaink most nyomra akadtak. Kétségtelenül igaz, a mit állítanak. Kopogott az ajtón — meglepetés, ugy sejtem. Beengedte őt — nem hagyhatta őt kint az utcán. Megmondta neki, hogy mennyire kereste, szemrehányásokat tett neki, egyik dolgot követte a másik és avval az ügyes fegyverrel hamar bekövetkezett a vég. Nem történt mindez egy pillanat alatt, hiszen a székek mind egy rakáson voltak, egyet a kezében is tartott, valószínűleg evvel karta őt távol tartani. Mind ez oly tiszán áll előttünk, mintha végig néztük volna. Holmes felvonta szemöldökét.

— És mégis értem küldtek?

— Ah igen, de más okból történt — csak kicsiség az egész, de ön érdeklődik ilyenek iránt — csudás, tudja, a mit ön birarnak nevezne. Nincs semmi köze, szorosan véve, a dologhoz — nem lehet.

— Mi az hát?

Hát tudja, ilyen féle büntényeknél, nagyon ügyelünk reá, hogy minden ugyan abban a helyzetben maradjon. Semmit sem mozdítottunk meg. Egy rendőr állt őrt éjjel nappal. Ma reggel, mikor eltemették és a vizsgálatnak vége, a menyire ebben a szobában csak elvégezhetjük, azt gondoltuk, hogy egy kis rendet csinálhatunk. Ez a szőnyeg, látja nincs megerősítve; csak épen ide van terítve. Könnyen felemelhető. És ott találtuk.

— Igen? És talált.

Holmes arcán feszült figyelem látszott.

— Azt hiszem, száz év múlva sem találná ki, hogy mit találtunk. Látja ezt a vérfoltot a szőnyegen? Ugy-e nagy részének át kellett szívárognia, nemde?

— Kétségtelenül, át kellett.

— És még lesz lepődve ha hallja, hogy a fehér padlón nincs ennek a vérfoltnak megfelelő folt.

— Nincs folt! De kell.

— Igen; tudtam, hogy ez mondja. De megmarad a tény, hogy még sincs.

Felemelte a szőnyeg sarkát és megmutatta, hogy ugy van a mint mondá.

— De a belső részén épen oly folytos mint a felső. Kell, hogy jel maradjon.

Lestrade vihogott az élvezettől, hogy zavarba ejtette a kitérő tapasztaltsággal bíró férfit.

— Most megmutatom a magyarázatát. Itt van még egy másik folt, de nem a szőnyegen lévőknek megfelelő helyen. Látja saját maga. — Mig beszélt, felemelte a szőnyeg másik részét és itt egész világosan, egy nagy vörös folt volt z régi divatu fehér padló kockáján.

— Mit szól ehhez, Holmes ur?

— No ez ugyan elég egyszerű. A két folt nem fekszik egymáson, mert a szőnyeget megfordították. Miután négyzetes és nincs megerősítve, könnyen meglehetett tenni.

(Folytatjuk.)

B. Bak telepen!

A Nádas-fürdő során felparcellázott üres házhelyek vagy 2 szoba, konyha, kamara, kert és vízvezetékekkel felépített házak olcsó törlesztéses kölcsönrel és kedvező fizetési feltételekkel tulajdonjogilag eladóak vagy 1905. július hó 1-től bérbevehetőek. A vasúti átjáró alatti saroktelken több modern uri lakás és két üzlethelyiség 1905 október 1-től bérbevehetőek.

Értekezni lehet

B. Bak Lajosnál KOLOZSVÁRTT,
Malom-u. 28 sz.

A Szegedi vendéglő a farsang tartama alatt egész éjjel nyitva.

— Van szerencsém a nagyérdemű közönség becses tudomására hozni, hogy Kolozsvárt, a Deák Ferencz utca 26 szám a.

A „SZEGEDI VENDÉGLŐ“

összes helyiségei a farsang tartama alatt egész éjjel nyitva vannak és a t. közönség rendelkezésére állanak. Tiszta magyar konyhájára, valódi egri és celnai boraira felhívja a t. közönség figyelmét a tulajdonos.

Egész éjjel nyitva.

Egész éjjel friss hahelyes

Egész éjjel friss korhelyes

Régi erdélyi borok

Unió-utca 7. szám alatt.

Szilvási, hadrévi, rózsamáli stb. a Benigni pinczéből palaczkozva és hordóval olcsón eladók.

Asztali borok 90 fillér., 1 kor. 20 fillér árban üveggel együtt literenként ugyanott kaphatók. Rendelés hához küldetik. — Telephon szám 531. Üvegek visszavétnek.

PFERSCHY J.

ÉTTEREM

Deák Ferencz-u. 8. Telefon 126. Kitünő magyar konyha. — Erdély hegyaljai borok házon kívül is bármily kicsi mennyiségben szállíttatnak. A világhírű Pschorr-bräu-sör kimérési helye.

Tisztelettel PFERSCHY J.

Polgári Vendéglő Trefort-utca 11-ik szám.!!! Megérkeztek !!! Ménesi új házhoz 1 ltr. 34 kr., bent 40 kr.
Különféle borok. — Szegzárdi siller " 1 " 36 " " 44 "
Pecsenye 5 éves " 1 " 50 " " 70 "
Tessék megkóstolni. Szomorodni gyógybor egy liter . . 1 frt 20 kr.További havi előfizetést ebéd — **16** forintért elfogadok. — vacsorára étlap szerint**Sült bármilyen adag 30 krajczár.**

Kitünő magyar konyha! Kitünő magyar konyha!

Számos látogatást kér

14 1-10

Fogel Ferencz, vendéglős.

Olvassa és csodálja!**Teszler Károly** divatkereskedőnél Wesselényi-Miklós- (Hid)-utca 11. sz. alatt,

mai naptól fogva eladásra kerülnek: Remek tenisz flanelek 14, 16 kr. — Zefírek, kartonok, szatinok és batisztok 9 krajczártól kezdve. — Legújabb divatu barchetek 13, 19, 25, 30 kr. — Valódi francia flanelek, legdivatosabb des sinekben 25, 30, 35 kr. — Dupla széles ruhaszövetek 15 krtól kezdve. — Va lódi angol szövetek 140 centi széles 38, 45, 56, 76, 95, 110, 130 kr. — Vi-har-loden 85 centim. széles 28, kr., 120 centim. széles 43 kr. — Cibelin szövetek 120 és 140 centim. széles 60, 70, 80 kr. — Vászna, chiffonok, kész fehérneműk, ágysterítők, fegyházban kötött harisnyák és még sok fel nem sorolható cikkek, olcsó árak mellett.

Maradékok, nagy választékban.

Olcsó törlesztő kölcsönök!

10, 20, 25, 32, 42 és 50 évre

az Erdélyrészi Magyar Jelzáloghitelbank27 1-10 Részvénytársaságnál
KOLOZSVÁRT, Rózsa-utca 1. szám, emelet.A kölcsönök teljes összegben folyósíttatnak, minden levonás nélkül. Földbirtokra és kolozsvári belvárosi új vagy régibb építkezésü, de forgalmas helyen fekvő házakra a becsérték 50 %-a. Vidéki és külvárosi házaknál ha ujak az érték 45 %-a, ha régiek, de jó karban és forgalmas helyen vannak az érték 40 %-a adatik kölcsön. *Becslelt eljárás helyben díjmentes.* A kölcsönök lebonyolítása gyors és a költségek minimálisok. **Ügynökök fölöslegsek,** miután minden szükséges felvilágosítással készséggel és díjtalanul szolgál az **Igazgatóóság.**Hivatalos órák 9-1. — Prospektus kívánatra ingyen!
Építési törlesztő kölcsönök is kaphatók!**TRISKA J.****zongora-raktára****Kolozsvárt, Sétatér-utca (Saját ház)**

Zongorák, pianinok, harmoniumok és czimbalmok gyári áron részletfizetésre is kaphatók.

Hangszerek becserelését, javítását, hangolását, helyben és vidéken elfogadom.

Phonola-zongorát játszó készülék gyári áron kapható. Ára **1100** korona.**Bármikor megtekinthető!**

Telefon-szám 399.

STERN JÓZSEF liszt-, fűszer- és tűzifa-kereskedése

KOLOZSVÁR, Wesselényi-utca 12. szám.

A közelgő nagy ünnepek alkalmából felhívjuk a n. é. közönség figyelmét arra, hogy STERN JÓZSEF liszt-, fűszer- és tűzifa-kereskedőnél Kolozsvár, Wesselényi Miklós-utca 12. szám alatt

a legjobban és a legolcsóbban lehet lisztet, fűszert és tűzifát beszerezni.

Ne mulassza el senki sem hirdetésem valódiságáról meggyőződni.

Ujhelyi M. és Társ

könyvnyomdája

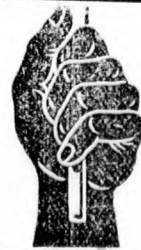
Kolozsvár,

Jókai-utca 15. szám.

Elkészíttetnek mindennemű nyomtatványok a legújabb és legdiszesebb kiállításban jutányos áron

Vidéki megrendelések pontosan teljesíttetnek

Telefon szám 379.

Nyomatott Ujhelyi M. és Társ könyvnyomdájában Kolozsvárt, Jókai-utca 15. szám.